

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.VIII.20.860/2021/10.

A tanács tagjai: Dr. Pribula László a tanács elnöke

Dr. Gárdosi Judit előadó bíró

Dr. Molnár Tibor Tamás bíró

A felperesek: I. rendű felperes neve

(I. rendű felperes címe)

II. rendű felperes neve

(II. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője: Dr. Marczingós László Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Marczingós

László ügyvéd

(ügyvédi iroda címe)

Az alperesek: II. rendű alperes neve

(II. rendű alperes címe)

III. rendű alperes neve

(III. rendű alperes címe)

Az alperesek képviselője: Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Lendvai

András ügyvéd

(ügyvédi iroda címe)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: I-II. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.173/2020/13.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Székesfehérvári Járásbíróság 5.P.22.162/2015/37.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi egyetemlegesen az I. és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg a II. és a III. rendű alperesnek mint egyetemleges jogosultaknak az általános forgalmi adót is tartalmazó 127 000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi egyetemlegesen az I. és a II. rendű felperest, hogy fizessenek meg az államnak – az illetékes adóhatóság külön felhívására – 3 500 000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. és II. rendű felperesek mint adósok és zálogkötelezettek, valamint az Bank1 mint hitelező és zálogjogosult között 2008. június 13. napján közjegyzői okiratba foglalt, önálló zálogjoggal biztosított, részben devizahitel kiváltási célú kölcsönszerződés jött létre. A szerződés I.1.1. pontjában a hitelező kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződésben meghatározott feltételekkel az adós részére 265 751 svájci frank (továbbiakban: CHF) összegű, CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújt azzal, hogy a kölcsön összegéből legfeljebb 37 425 000 forintnak megfelelő deviza összeget folyósít a banknak a folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamán átszámítva. Az adósok ennek szerződés szerinti visszafizetését vállalták 20 év futamidő alatt, 240 törlesztőrészletben akként, hogy a havi törlesztőrészlet összegét (amelynek induló összege a kölcsön teljes összegének igénybevételét feltételezve 1450,56 CHF) az ügyleti kamat (változó mértékű, induló értéke évi 4,65%) és kezelési költség (változó mértékű, induló értéke évi 1,9%) havonta esedékessé váló része teszi ki. A havi törlesztőrészlet megfizetésén túl a felperesek a megkötött életbiztosítási szerződések feltételeihez igazodóan a szerződésben meghatározott időpontokban a kölcsön meghatározott százalékanak megfelelő befizetés teljesítését vállalták.

[2] A szerződéskötést megelőzően (2008. március 7.) a felperesek az általuk aláírt kölcsönkérelemben akként nyilatkoztak, hogy az Ügyféltájékoztatót, a devizahitelek kockázatairól szóló kiadványban foglaltakat megismerték, tudomásul veszik, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönök a forintban nyilvántartott kölcsönökhöz képest magasabb kockázatot jelentenek, tekintettel az esetleges árfolyamváltozásra. Emellett a szerződés 10. pontja is tartalmazott a szerződésben rejlő árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást.

[3] A hitelező a kölcsönszerződést 2012. november 19-én felmondta, majd a közjegyzői okirat záradékolása útján a felperesekkel szemben végrehajtást kezdeményezett.

[4] A felperesek a Székesfehérvári Törvényszék előtt jelen per II. és III. rendű alperese, valamint az Bank2 alperes ellen pert indítottak a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása és annak jogkövetkezményei levonása iránt, mely keresetet a bíróság 32.P.20.225/2017/38. szám alatti ítéletével elutasított. A felperesek fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla Pf.IV.20.291/2018/13/I. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította, hogy a felek között a szerződés a közokiratba foglalt tartalommal jött létre, az alaki okból nem érvénytelen és nem ütközik jóerkölcsbe. A szerződés a devizatörvények hatálya alá tartozik, a különnemű árfolyamok alkalmazásának kérdését a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: DH1 törvény) 3. § szerint rendezte, mely az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: EUB) C-117/18. számú ítélete szerint a közösségi joggal nem ellentétes. A szerződés megfelel a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjainak is, a hitelező az adósokat az árfolyamkockázat fennállásáról és hatásairól megfelelően tájékoztatta. A Kúria Gfv.VII.30.145/2019/7. szám alatti ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[5] A felperesek keresetükben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 369. § a) pontja alapján az ellenük folyó végrehajtások megszüntetését kérték. Állították, hogy a felek között valójában forint alapú kölcsönszerződés jött létre, amely az írásbafoglalás hiányában a Hpt. 210. § (2) bekezdésébe ütközik. A szerződés nem tartozik az úgynevezett devizatörvények hatálya alá. A deviza elem szerződésbe emelésével a bank célja az árfolyamrésből és árfolyamkockázatból származó haszon realizálása volt, amely a bank titkos fenntartása. A kölcsönszerződés fiktív árfolyamkockázatot és árfolyamrést állított elő és terhelte a fogyasztóra, a szerződés jóerkölsbe ütközik, továbbá sérti a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjait, az árfolyamrés megjelölésének hiányában a szerződés nem tartalmazza az összes költséget, a THM összeg nem számítható ki.

[6] A másodfokú eljárásban már állították, hogy a vételi árfolyam alkalmazására vonatkozó feltétel a szerződés részévé vált, az a DH1 törvény 3. § (1) bekezdés szerint semmis. A részleges érvénytelenség következményeként abból kötelem nem keletkezik, a szétválasztó elv szerint megítélt maradék tartalom sérti a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontját. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 209/A. § (2) bekezdése alapján a devizaösszeg kiesik a szerződésből, mivel a vételi árfolyam a lényegadó szolgáltatásra vonatkozik, a devizában kirótt tartozás kiszámíthatóságának hiányában a teljes szerződés megdől, mely utóbbi számítására a Ptk. 231. § (2) bekezdés nem alkalmazható. Az érvénytelenségi perben hozott ítélet jogereje nem terjed ki a végrehajtási perre, mert a bíróságok nem azt a jogi érvelést bírálták el, amelyre hivatkoztak.

[7] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság a végrehajtásokat megszüntette. Megállapította, hogy a felek között a közokiratba foglalt tartalommal jött létre szerződés, arra a devizatörvények rendelkezései irányadóak, az árfolyamrésre vonatkozó szerződési kikötés semmisségét a jogalkotó rendezte. Nem fogadta el azon felperesi hivatkozást, hogy a hitelező részéről a szerződés megkötését az árfolyamrésből és árfolyamváltozásból eredő, titkon remélt haszon motiválta, a szerződést nem ítélte jóerkölsbe ütközőnek. Megállapította, hogy a fennálló kölcsöntartozás önálló zálogjoggal biztosítása jogszabályba ütközik, ez a végrehajtások megszüntetését azonban nem eredményezi. A szerződés ugyanakkor a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiba ütközése miatt semmis.

[9] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva, a felperesek keresetét elutasította. Kifejtette, hogy a szerződés érvénytelensége iránti perben a felperesek a jelen perben is felhívott jogi érvek mentén állították a szerződés érvénytelenségét, az ugyanazon jogkérdéssel kapcsolatban az újabb EUB döntésekre alapítottan előadott

hivatkozások nem jelentik új, más jog érvényesítését. A jelen perbeli elsőfokú ítéletet követően meghozott jogerős ítélet e hivatkozásokat elbírálta, a határozat jogerejét nem érinti, ha a döntés indokolása esetlegesen nem elégíti ki a jogalkotó által elvárt mértéket. A jogerős ítélet a Pp. 229. § (1) bekezdése szerint kizárja, hogy a felek az ugyanazon ténybeli alapból származó, ugyanazon jog iránt új keresetet indítsanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot vitássá tegyék; az EUB a jogerőt ezzel azonosan értelmezi. A jogerőre vonatkozó szabályozás tagállami kompetencia, a magyar polgári eljárásra vonatkozó rendelkezések absztrakt vizsgálatával megállapítható, hogy azok – figyelemmel a fegyveregyenlőség és a tisztességes eljárás követelményeire is – az egyenértékűség és tényleges érvényesülés EUB döntéseiben kifejtett elvét kielégítik, alkalmasak arra, hogy a fogyasztó hatékony jogvédelemben részesüljön, ezért nem volt szükség a belső szabályok közösségi jogforrások tartalmának és célkitűzéseinek megfelelő értelmezésére, nem volt elvi lehetőség az anyagi jogerő feloldására. Az érvénytelenségi és végrehajtás megszüntetése iránti perben hivatkozott azonos érvénytelenségi ok esetén az érvénytelenségi perben hozott döntés a végrehajtási perben tényként kezelendő, a jogkérdést a végrehajtási perben nem lehet újból elbírálni. Mivel a jogerős ítélet szerint a kölcsönszerződés nem érvénytelen, az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetet el kellett utasítani.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[10] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását, a végrehajtások megszüntetését kérték. Hivatkoztak arra, hogy az alkalmazandó anyagi jogot a másodfokú eljárásban kifejtették, azt a felülvizsgálati kérelemben nem kívánják megismételni. Eljárási jogszabálysértésként állították, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 213. § (1) bekezdését, mivel a közösségi jog alapján fennálló semmisségi okkal kapcsolatos felperesi érveket nem merítette ki, a semmisségi okokat az EUB határozatainak anyagi jogi hatályára tekintettel új szempontok alapján kell vizsgálni. Az EUB C-932/19. szám alatti ítélete szerint a DH1 törvény 3. § (2) bekezdése nem számolta fel az általuk hivatkozott semmisségi okot. A fogyasztói jogok tényleges érvényesülésének elve alapján a semmis szerződésnek akkor sincs kötelmi hatálya, ha a perben a semmisséget a bíróság nem veszi figyelembe; a Ptk. szerint nem szükséges bírósági eljárás a semmisség kapcsán.

[11] Állították továbbá, hogy a jogerős ítélet a Pp. 221. § (1) bekezdésébe ütközik, mivel nem tartalmazza azon EUB ítéleteket, amelyekre tekintettel a perbíróság átértelmezhet EUB döntést, megtagadhatja annak alkalmazását, a bíróság az anyagi jog kirekesztése tárgyában is indokolni köteles.

[12] A jogerős ítélet sérti a Pp. 229. § (1) bekezdését, az érvénytelenségi perben hozott ítélet nem érintette a jelen perben érvényesített jogot. Az adott közösségi jogszabályt figyelembe nem vevő döntés nem hibás, hanem ez esetben a fogyasztó anyagi joga nem elbírált. Alkotmányos elvárás a perbe vitt jogról hozott döntés indokainak kifejtése; egyértelmű döntés és indokolás hiányában a res iudicata anyagi tartalma nem kitöltött. Amennyiben a res iudicata zárta volna ki a perben érvényesített jog megítélését, a bíróságnak

nem ítéletet, hanem permegszüntető végzést kellett volna hoznia. Az EUB C-117/18. és C-932/19. szám alatti ítéletei alapján a fogyasztó a deklaráltan tisztességtelen feltételre tekintettel kérheti a szerződés megsemmisítését, a behelyettesítés csak a fogyasztó érdekében történhet, és csak diszpozitív rendelkezéssel; ekként a kötelmi perben érvényesített jog nem volt megítélt.

[13] Álláspontjuk szerint a jogerős ítélet sérti az EUB C-824/18. szám alatti ítéletében foglaltakat, mivel a másodfokú bíróság nem biztosított hatékony jogvédelmet, az Európai Unióról szóló szerződés (továbbiakban: EUSZ) 19. § (1) bekezdésének alkalmazásában nincs de minimis hatály. Sérti továbbá az EUB C-321/19. szám alatti ítéletét, mivel ellentétes a jogbiztonság elvével az a gyakorlat, amely nem alkalmazza a 93/13/EGK irányelvben és a bírósági döntésekben megjelenő anyagi jogot. A jogerős ítélet továbbá az EUB C-439/19. számú ítéletébe ütközik, mivel a nemzeti jog alkalmazása nem sértheti az uniós jog egységességét és hatékonyságát.

[14] A felperesek Pf.6. sorszám alatt előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmet terjesztettek elő, amelyben azon kérdéseket kérték feltenni, hogy: 1. a res iudicata elve kizárja-e olyan semmisségi ok megítélését a végrehajtás megszüntetése iránti perben, amelyet az érvénytelenségi perben a fogyasztó hivatkozásainak figyelmen kívül hagyásával nem ítélték meg; 2. kizárja-e a hatékony bírói jogvédelmet, ha a fogyasztó csak az állam elleni kártérítési perben kérhet kártérítést, miközben a szerződés részévé váló általános szerződési feltételből állami kényszerrel végrehajtható kötelezettsége támad; 3. a magyar bíróság az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének harmadik mondatával és az Európai Unió Chartája 47 cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk értelmében független és pártatlan bíróság-e. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése körében is vizsgálándónak tartották, hogy összeegyeztethető-e a közösségi joggal, ha a Kúria precedens jellegű döntései útján az uniós joggal ellentétes értelmezést vár el az alsóbb bíróságoktól.

[15] Indítványozták ezen túl a tárgyalás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-347/21. és C-379/21. szám alatt folyamatban lévő eljárásokra tekintettel, mivel álláspontjuk szerint az ügyben hozandó döntés jelen perben anyagi jogi előkérdésként merül fel.

[16] A felperesek a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjára alapított kizárás iránti kérelmet jelentettek be az eljáró tanáccsal szemben arra hivatkozva, hogy az eljáró tanács más ügyben hozott döntéséből levezethetően tőle az ügy tárgyilagos megítélése, az uniós jog alkalmazása nem várható.

[17] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a másodfokú ítélet hatályában való fenntartását kérték. Állították, hogy a fellebbezésre tekintettel a másodfokú eljárásban kizárólag azt lehetett vizsgálni, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) vagy e)

pontjaiba ütközik-e, mely kérdést a szerződés érvénytelensége iránti perben eljáró bíróságok kimerítő vizsgálatot követően jogerős ítélettel bíráltak el.

A Kúria döntése és jogi indokai

[18] A Kúria a Pp. 19. § (1) bekezdésére figyelemmel a felperesek által a tárgyaláson előterjesztett kizárási kérelemre tekintet nélkül érdemi határozatot hozott és a felülvizsgálati kérelmet megalapozatlannak találta.

[19] A tárgyalás felfüggesztése a felperesek által megjelölt, az EUB előtt folyamatban lévő egyik eljárásra tekintettel sem indokolt. A tárgyaláson hivatkozott C-347/21. szám alatti előzetes döntéshozatali eljárás büntetőeljárással kapcsolatos, a 2016/343 irányelv és a 2013/48 irányelv értelmezésére irányul, jelen perrel semmilyen összefüggést nem mutat. A C-379/21. szám alatti előzetes döntéshozatali eljárásban a kezdeményező bíróság a szerződési feltételek esetleges tisztességtelen jellegének hivatalbóli vizsgálatával kapcsolatosan kérte a bíróság állásfoglalását olyan ügyben, amelyben az adós az azonnali fizetést elrendelő bírósági határozat meghozataláig nem vesz részt; emellett az előterjesztő arra a kérdésre keres választ, hogy kötik-e a nemzeti bíróságot egy felsőbb fokú bíróság utasításai, amelyek a nemzeti jog értelmében kötelezőek, abban az esetben, ha azok nem veszik figyelembe a fogyasztói szerződésben szereplő valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének következményeit. A szerződési kikötés tisztességtelenségének hivatalból történő vizsgálata kapcsán az EUB több esetben, így a C-397/11. és C-511/17. számú ügyben, míg a felsőbb bíróságok döntéséhez kötöttség kérdésében a C-118/17. szám alatti ügyben már kifejtette álláspontját. Mindezek alapján a Kúria elutasította a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmet.

[20] A Kúria ezt követően azt vizsgálta, hogy a felperesek által előterjesztett előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti kérelem vonatkozásában az EUMSZ 267. cikk (3) bekezdése szerinti előterjesztési kötelezettség fennáll-e. Az EUB a Szerződések értelmezése és az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése tekintetében rendelkezik hatáskörrel, ilyen kérdés felmerülése esetén kérhető döntése [EUMSZ 267. cikk (1) és (2) bekezdés]; valamint ha a kért előzetes döntés szükséges a kérdést előterjesztő bíróság által az előtte folyamatban lévő ügyben kialakítandó ítélet meghozatalához (Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, IS ítélet C-564/19.) Nem köteles a bíróság a közösségi jog értelmezésére vonatkozóan felmerült kérdést a Bíróság elé terjeszteni, ha a kérdés nem releváns, vagyis abban az esetben, ha a kérdésre adott válasz nem befolyásolhatná érdemben a jogvita megoldását; a hivatkozott közösségi jogi rendelkezést az EUB már értelmezte, még ha a vitás kérdések szigorúan véve nem azonosak is; illetve, ha a közösségi jog helyes értelmezése nyilvánvaló (EUB C-283/81., CILFIT ítélet [10], [13], [14] és [16] bekezdés.) Az előzetes döntéshozatal iránti eljárás nem jelent újabb jogorvoslati fórumot a fél számára. A felperesek által feltenni indítványozott 1. kérdéshez kapcsolódóan a res iudicata elvének alkalmazásáról az EUB a jogerős ítéletben felhívott, illetőleg a felperesek által is idézett ítéletekben (például a Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe ügyében hozott C-620/17. szám alatti, C-421-14. szám alatti Banco Primus ítélet, C-40/08. szám alatti Asturcom Telecomunicaciones SL ítélet) már adott

értelmezést. Mindezek alapján a 2. feltenni kívánt kérdés lényege annyi maradt, hogy a fél pervesztessége folytán a jogszabályi rendelkezések alapján van-e helye a kötelezettség állami kényszerrel érvényesítésének, amely túlzottan általános felvetés, és önmagában a jogvita elbírálása szempontjából irreleváns. A 3. kérdéshez hasonló indítvánnyal kapcsolatban pedig az EUB már kifejtette: önmagában az esetleges kapcsolat az alapeljárás érdeme és a Charta 47. cikke, sőt tágabb értelemben az EUSZ 19. cikke között, nem elegendő az EUMSZ 267. cikk szerinti szükségesség kritériumának való megfeleléshez (IS ítélet C-564/19.). A felperesek az előzetes döntéshozatal kezdeményezése iránti indítványukat a felülvizsgálati tárgyaláson kiegészítették, azonban az általuk feltenni indítványozott, az igazságszolgáltatás alapvető elveit érintő további kérdés szintén túlzottan általános maradt. A Kúria ezért a felperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét a Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.

[21] A Pp. 272. § (1) és (2) bekezdései és az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény szerint a felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi kellékeke a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem; a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelem esetén valamennyi hivatkozás vonatkozásában. Mivel a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerős ítélettel befejezett pernek, a felülvizsgálati kérelem annak valamennyi hivatkozása tekintetében a jogerős ítélet indokaival szemben köteles érveit megfogalmazni; nem tekinthető a jogi álláspont kifejtésének, ha a fél felülvizsgálati kérelmében csupán visszautal az első- és másodfokú eljárásban előterjesztett beadványára (BH1995. 99.II., BH1998. 558., Kúria Gfv.VI.30.291/2021/6.). Ekként a Kúria a másodfokú eljárásban a felperesek által kifejtett, a felülvizsgálati kérelemben megismételni nem kívánt hivatkozásokat érdemben nem vizsgálhatta. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló hatvan napos határidőn belül kell rendelkeznie (Kúria Gfv.VII.30.247/2020/5., Gfv.VII.30.361/2019/13.), így nem voltak vizsgálhatóak a Pf.6 és 9. sorszám alatti beadványban a per érdemére vonatkozóan előadottak sem.

[22] A felperesek által a Pp. 272. § (1) és (2) bekezdésében írtaknak megfelelően előterjesztett felülvizsgálati kérelemben írt jogszabálysértések kizárólag jelen, végrehajtás megszüntetése iránti per vonatkozásában vizsgálhatóak érdemben, a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti per jelen felülvizsgálati eljárásnak nem tárgya.

[23] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 2. § (1) bekezdése és 6. §-a alapján a bíróságok a vitássá tett vagy megsértett jogról véglegesen döntenek, a bíróság határozata mindenkire kötelező. A Pp. 229. § (1) bekezdése szerint a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanazok a felek az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben vitássá tehessék. Helytállóan rögzítette a jogerős ítélet, hogy az ítélt dolog tárgya a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtések, így a felek közötti jogviszony minősítése is, amely utóbb nem tehető vitássá, attól egy későbbi perben a bíróság sem térhet el (BH2002. 235.). Az anyagi jogerőre tekintettel a peresített jogviszony alapján a feleket megillető jogokat és az őket terhelő kötelezettségeket végérvényesen meghatározottnak kell tekinteni (Kúria

Pfv.V.22.665/2017/3. [14]). Amennyiben a bíróság a fél által állított érvénytelenségi okokat elbírálta, ezeket más perben, így a végrehajtás megszüntetése iránti perben sem teheti vitássá.

[24] Az érvényesített jog a követelés alapjául szolgáló jogot, vagyis azt a jogalapot jelenti, amelynek érvényesítése útján a fél a keresete szerinti döntést kéri (Kúria Pfv.III.21.233/2020/4.). Jogazonosság az érvényesíteni kívánt jog és az alapján alkalmazandó jogszabályok azonosságát feltételezi.

[25] A felperesek az érvénytelenségi perben is a jelen perben előadottakra hivatkozva állították a szerződés érvénytelenségét annak jóerkölcsbe ütközése, a kölcsönösszeg és a törlesztőrészlet meghatározatlansága miatt, a másodfokú eljárásban általuk sem vitatottan kifejezetten hivatkoztak arra is, hogy a kétnemű árfolyam megdönthetetlen törvényi vélelem szerinti semmisségét a DH1 törvény nem orvosolhatta, mely a kölcsönösszeg és törlesztő részletek meghatározatlanságához vezet. Helytállóan rögzítette a jogerős ítélet, hogy az időközben megszületett EUB ítéleteken alapuló további hivatkozások nem jelentenek újabb érvényesített jogot, csupán az érvényesíteni kívánt joghoz kapcsolódó új érveket, így a jogazonosságot nem érintik.

[26] A felperesek azzal érveltek, hogy habár az érvénytelenségi perben valóban hivatkoztak a jelen perben előadottakra, hivatkozásukat az eljáró bíróságok nem bírálták el, a jogerős ítélet nem tartalmaz megfelelő indokolást, amelyből megállapítható lenne, hogy miért nem illeti meg a fogyasztót az állított jog.

[27] A Pp. 213. § (1) bekezdésében előírt teljesség követelménye és a Pp. 221. § (1) bekezdése szerint indokolási kötelezettség nem azonos. A teljesség követelménye szerint a döntésnek ki kell merítenie a perben elbírálásra kerülő kereseti és viszontkereseti igényeket, ki kell terjednie az ellenkérelemre, beszámítási kifogásra; amennyiben a felperes többféle alapon terjeszti elő a keresetet, azt valamennyi jogalap szempontjából meg kell vizsgálni és érdemben eldönteni (Kúria Pfv.II.20.298/2021/7.), a döntésnek az érvénytelenségi kereset valamennyi jogcímére ki kell térnie. Az indokolási kötelezettség alapján pedig az ítélet indokolásának a bíróság által megállapított tényállást, az arra vonatkozó bizonyítékokat, az azok mérlegelésénél irányadónak vett körülményeket és azokat az okokat kell rögzítenie, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte, továbbá azokat a jogszabályokat, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Az ítélet indokolásának az ügy eldöntése szempontjából jelentős kérdésekre kell kiterjednie, rögzítve a bíróság mérlegelési szempontjait és jogi álláspontját, de nem szükséges, hogy a fél által felhozott valamennyi érvre, a fél által elvárt mértékben és módon reagáljon (Kúria Pfv.III.20.737/2019/4., Pfv.I.20.684/2021/4.). Márpedig az érvénytelenségi perben hozott jogerős ítélet kitért a DH törvények különmemű árfolyamra vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazhatóságára, elbírálta a felperesek Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjára alapított érvénytelenségi hivatkozását is. Nem jelenti a teljesség követelményének megsértését, ha a bíróság indokolásával a fél nem ért egyet, akár azon okból, mert megítélése szerint az nem felel meg az irányadó közösségi anyagi jognak. A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati eljárásban meghozott Gfv.VII.30.415/2019/7. számú ítéletében vizsgálta a

jogerős ítélet teljességét és megállapította, hogy a perbe vitt keresetről döntött, a jogerős ítélet nem sérti a Pp. 213. §-át, ekként nem foghat helyt a felperesek azon felülvizsgálati hivatkozása, hogy a fogyasztó jogának elbírálatlansága miatt hivatkozott jogszabálysértően a jogerős ítélet az érvénytelenségi per anyagi jogerejére.

[28] A Ptk. 234. § (1) bekezdése sem alkalmas az érvénytelenségi per anyagi jogerejének áttörésére. A szerződés semmisségének megállapításához ugyan valóban nem szükséges külön eljárás, arra bármilyen peres vagy nemperes eljárásban anélkül lehet hivatkozni, hogy azt korábban a perbíróság megállapította volna; azonban amennyiben a felek között folyamatban volt perben a bíróság jogerős ítéletében azt állapította meg, hogy a szerződés az adott okból nem érvénytelen, azt a Pp. 229. § (1) bekezdés alapján sem a felek, sem más bíróságok nem tehetik vitássá.

[29] Ahogyan azt a jogerős ítélet is rögzítette, a végrehajtás megszüntetése iránti és az érvénytelenségi perekben érvényesített igény és a két per joghatása abban az esetben is eltér, ha ugyanazon felek, ugyanazon tényekre alapított ugyanazon érvénytelenségi okra hivatkoznak, ezért a keresetlevél idézés nélküli elutasítására a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja alapján nem kerülhet sor, de nem lehetséges erre alapítottan a per Pp. 157. § a) pontja szerinti megszüntetése sem; azonban az érvénytelenségi perben hozott döntés tényként köti a végrehajtás megszüntetése körében eljáró bíróságot, míg a végrehajtás megszüntetése iránti perben hozott döntés az érvénytelenségi per eredményére nem hat ki.

[30] A felperesek megalapozatlanul állították a Pp. 213. § (1) bekezdésének és 221. § (1) bekezdésének megsértését is. A felek között a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perben a fent kifejtettek szerint a jogerős ítélet már valamennyi, a felperesek által jelen perben hivatkozott érvénytelenségi okot elbírálta, az ítélet Pp. 229. § (1) bekezdése szerinti anyagi jogereje kizárta, hogy a bíróság ugyanezen érvénytelenségi okokat jelen perben érdemben vizsgálja. Az érvénytelenségi perben hozott ítélethez fűződő anyagi jogerő esetleges áttörésére az azon jogerős ítélettel szemben igénybe vett rendkívüli jogorvoslat, így – a Pp. 260. § szerinti feltételek fennállása esetén – perújítás útján kerülhetne sor. Arra azonban nincs lehetőség, hogy a bíróság a felperesek által a korábbi perben már hivatkozott érvénytelenségi okokra vonatkozó újabb – akár az időközben született EUB határozatokra támaszkodó, kiegészített – érvelést a végrehajtás megszüntetése iránti perben érdemben vizsgálja, elbírálja; a másodfokú bíróság csak azt vizsgálhatta, hogy az érvénytelenségi perben hozott ítélet a felperesi érvelés mentén ténylegesen lehetővé teszi-e a kereset érdemi vizsgálatát. E körben a jogerős ítélet részletes, a felperesi érvelés lényegi észrevételeire kiterjedő indoklást rögzítve állapította meg, hogy az érvénytelenségi perben hozott ítélet jogereje folytán ez kizárt; ezt követően a Pp. 229. § (1) bekezdésére tekintettel már csupán arra szorítkozhatott, hogy az érvénytelenségi perben hozott jogerős ítéletet tényként kezelve bírálja el a felperesek végrehajtás megszüntetésére irányuló keresetét, az érvénytelenség vonatkozásában további indokolás nélkül.

[31] A kölcsönszerződés érvénytelenségének vizsgálata a felperesek által előadott indokok alapján a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti per tárgya volt, a jelen perben

vizsgálható körben a jogerős ítélet részletesen kitért az EUB által hozott döntések tartalmára és azokra figyelemmel hozott döntést, amely nem ellentétes a C-321/20. szám alatti ítélettel. A jogerős ítélet a jogerő elvének érvényre juttatásával sem a közösségi jog egységességét, sem hatékonyságát nem sérti (C-439/19. számú ítélet). A kifejtettek szerint a szerződés érvénytelensége iránti perben hozott ítélet jogerejénél fogva az érvénytelenség azon perben már hivatkozott okai jelen perben nem voltak vizsgálhatóak. Az EUB által adott értelmezés szerint a fogyasztóvédelem nem abszolút jellegű, arra hivatkozva a jogerő elve nem törhető át; az uniós jog akkor sem írja elő a nemzeti bíróságnak, hogy eltekintsen a bírósági határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, ha ez lehetővé tenné valamely, a 93/13 irányelvben foglalt rendelkezés megsértésének orvoslását (Banco Primus ítélet, C-421/14.) A hatékony bírói jogvédelem elve kizárólag egy bírósághoz való fordulás jogát biztosítja, a felperesek által hivatkozott érvénytelenségi okokat a bíróság az érvénytelenségi perben érdemben vizsgálta, nem sértve az EUB C-824/18. szám alatti ítéletében foglaltakat.

[32] A kifejtettek szerint a jogerős ítélet nem sért jogszabályt, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[33] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes felpereseket az alperesek felülvizsgálati eljárással felmerült költségének a megfizetésére. A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján megállapítható ügyvédi munkadíjat a (6) bekezdés szerint az elvégzett tevékenységgel arányosan mérsékelte.

[34] A felperesek illetékeljegyzési joga folytán feljegyzett, az illetékekről szóló 1990. évi CXIII. törvény 50. § (1) bekezdése szerinti mértékű felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a Kúria a felpereseket.

[35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

[36] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. január 18.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor
Tamás s.k. bíró